

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

શૈક્ષણિક વર્ષ 2023-24

ધોરણ-10 : સંસ્કૃત

વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : 3 કલાક

પ્રશ્નપત્રનું પરિરૂપ

કુલ ગુણ : 80

નોંધ : આ પરિરૂપ વિદ્યાર્થીઓ, શિક્ષકો, પ્રાશ્નિકો, મોડરેટર્સના માર્ગદર્શન માટે છે. જે તે વિષયોના પ્રાશ્નિક તેમજ મોડરેટર્સને માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણના બૃહદ્ હાર્દ/ઉદ્દેશને સુસંગત રહી પ્રશ્નપત્રની સંરચના બાબતે ફેરફાર કરવાની છૂટ રહેશે.

હેતુઓ પ્રમાણે ગુણભાર :

હેતુઓ	જ્ઞાન (K)	સમજ (U)	ઉપયોજન (A)	ઉચ્ચ વૈચારિક કૌશલ્ય		કુલ ગુણ
				સંયોજન/વિશ્લેષણ	અનુમાન/મૂલ્યાંકન	
ગુણ	22	22	19	13	04	80
ટકા	28	28	24	15	05	100

પ્રશ્નના પ્રકાર પ્રમાણે ગુણભાર :

ક્રમાંક	પ્રશ્નનો પ્રકાર	પ્રશ્નોની સંખ્યા		કુલ ગુણ
		જનરલ વિકલ્પ વિના	જનરલ વિકલ્પ સાથે	
1.	હેતુલક્ષી પ્રશ્નો (O)	24	28	24
2.	અતિ ટૂંક જવાબી પ્રશ્નો (VSA)	02	03	02
3.	ટૂંક જવાબી પ્રશ્નો (SA)	12	18	24
4.	લાંબા પ્રશ્નો (LA-I)	02	03	06
5.	લાંબા પ્રશ્નો (LA-II)	06	09	24
	પ્રશ્નોની કુલ સંખ્યા	46	61	80

વિભાગ અનુસાર ગુણભાર :

ક્રમ	પ્રકરણનું નામ	જનરલ વિકલ્પ વિના ગુણ	જનરલ વિકલ્પ સાથે ગુણ	ક્રમ	પ્રકરણનું નામ	જનરલ વિકલ્પ વિના ગુણ	જનરલ વિકલ્પ સાથે ગુણ
1.	સં વદધ્વમ્	4	5	13.	ગીતામૃતમ્	4	6
2.	યદ્ધવિષ્યો વિનશ્યતિ	4	5	14.	ક इदं दुष्करं कुर्यात्	4	4
3.	સ્વસ્થવૃતંત સમાચર	4	6	15.	જયઃ પરાજયો વા	3	3
4.	જનાર્દનસ્ય પશ્ચિમઃ સન્દેશઃ	4	4	16.	અદ્ભુતં યુદ્ધમ્	4	6
5.	ગુણવતી કન્યા	4	6	17.	સ્વાભાવિકં સાદૃશ્યમ્	4	5
6.	કાષ્ઠખણ્ડઃ	4	5	18.	મુક્તાનિ મુક્તકાનિ	1	2
7.	સુભાષિતકુસુમાનિ	4	4	19.	સત્યં મયૂરઃ	4	8
8.	સાક્ષિભૂતઃ મનુષ્યઃ	5	10	20.	તથૈવ તિષ્ઠતિ	3	3
9.	ચક્ષુષ્માન્ અન્ધ એવ	4	6		અપઠિતમ્	4	4
10.	ત્વમેકા ભવાનિ	4	5		કુલ ગુણ	80	107
11.	યસ્ય જનનં તસ્ય મરણમ્	4	5				
12.	કલિકાલસર્વજ્ઞો હેમચન્દ્રઃ	4	5				

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

શૈક્ષણિક વર્ષ 2023-24

ધોરણ-10 : સંસ્કૃત

વાર્ષિક પરીક્ષા

પ્રશ્નપત્રનું માળખું

સમય : 3 કલાક

કુલ ગુણ : 80

- સૂચનાઓ :
- (1) આ પ્રશ્નપત્રમાં પાંચ વિભાગો છે.
 - (2) પ્રશ્નોના ક્રમ 1 થી 61 છે.
 - (3) પ્રશ્નોની જમણી બાજુના અંક તેના ગુણ દર્શાવે છે.
 - (4) નવો વિભાગ નવા પાના પર લખવો. પ્રશ્નોના જવાબ ક્રમમાં લખવા.
- Instruction :
- (1) There are five sections in this question paper.
 - (2) There are 1 to 61 questions.
 - (3) Marks are indicated at the right side of the question Paper.
 - (4) Begin new section from the new page.

વિભાગ-A (ગદ્ય વિભાગ)

[16]

- અધોદત્તસ્ય ગદ્યખण्डस्य गुर्जरभाषायाम्/आङ्ग्लभाषायाम् अनुवादं कुरुत । (कोऽपि एकः) [4]
(નીચે આપેલા ગદ્યખંડનો ગુજરાતી ભાષામાં અનુવાદ કરો.) (કોઈપણ એક)
(Translate the following passage into English) (Any One)
પ્રશ્નક્રમાંક : 1, 2
(ગદ્યપાઠોમાંથી બે ગદ્યખંડો અનુવાદ માટે પૂછવા.)
- અધોદત્તાનાં સંસ્કૃત-પ્રશ્નાનામ્ ઉત્તરાણિ વિકલ્પેભ્યઃ ચિત્વા સંસ્કૃતે લિખત । (કે અપિ દ્વે) [2]
(નીચે આપેલા સંસ્કૃત પ્રશ્નોના ઉત્તર વિકલ્પમાંથી સંસ્કૃતમાં લખો. (કોઈપણ બે)
(Choose Answer the following Sanskrit questions in Sanskrit). (Any Two)
પ્રશ્નક્રમાંક : 3, 4, 5
(આ પ્રશ્નો ફક્ત ગદ્યપાઠોમાંથી જ પૂછવા.)
- અધોદત્તાનાં પ્રશ્નાનામ્ ઉત્તરાણિ ગુર્જરભાષાયાં / આङ्ग्लभाषायां लिखत । (કે અપિ દ્વે) [4]
(નીચે આપેલા પ્રશ્નોના ઉત્તર ગુજરાતી ભાષામાં લખો.) (કોઈપણ બે)
(Answer the following questions in English.) (Any Two)
પ્રશ્નક્રમાંક : 6, 7, 8
(આ પ્રશ્નો ફક્ત ગદ્યપાઠોમાંથી જ પૂછવા.)
- અધોદત્તસ્ય विषयस्य उपरि संक्षेपेण टिप्पणीं लिखत । (कोऽपि एकः) [2]
(નીચે આપેલા વિષય ઉપર ટૂંકનોંધ લખો. (કોઈપણ એક)
(Write short note on the following.) (Any One)
પ્રશ્નક્રમાંક : 9,10
(આ સંક્ષેપ નોંધ ગદ્યપાઠોમાંથી જ પૂછવી)
- 11. અધોદત્તં ગદ્યखण्डं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृते लिखत । [4]
(નીચે આપેલો ગદ્યખંડ વાંચીને પ્રશ્નોના ઉત્તર સંસ્કૃતમાં લખો.)
(Read the paragraph carefully and write answer in Sanskrit.)
(ગદ્યપાઠોમાંથી જ આ ગદ્યખંડ પૂછવો. તેમાં નીચે ચાર પ્રશ્નો મૂકવા.)

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

વિભાગ-B (પદ્યવિભાગ)

[16]

- અધોદત્તસ્ય પદ્યખંડસ્ય ગુર્જરભાષાયામ્ / આઙ્ગલભાષાયામ્ અનુવાદં કુરુત । (કોઽપિ એકઃ) [4]
(નીચે આપેલા પદ્યખંડનો ગુજરાતી ભાષામાં અનુવાદ કરો.) (કોઈપણ એક)
Translate the following passage into English. (Any One)
પ્રશ્નક્રમાંક : 12, 13
(પદ્ય પાઠોમાંથી બે પંક્તિઓવાળા બે શ્લોકો અથવા ચાર પંક્તિવાળો એક શ્લોક અનુવાદ કરવા માટે પૂછવો.)
- અધોદત્તાનાં સંસ્કૃતપ્રશ્નાનાં ઉત્તરાણિ વિકલ્પેભ્યઃ ચિત્વા સંસ્કૃતે લિખત । (કે અપિ દ્વે) [2]
(નીચે આપેલા સંસ્કૃત પ્રશ્નોના ઉત્તર વિકલ્પોમાંથી સંસ્કૃતમાં લખો.) (કોઈપણ બે)
(Choose Answer the following Sanskrit questions in Sanskrit). (Any Two)
પ્રશ્નક્રમાંક : 14, 15, 16
(આ પ્રશ્નો ફક્ત પદ્યપાઠોમાંથી જ પૂછવા.)
- અધોદત્તાનાં પ્રશ્નાનામ્ ઉત્તરાણિ ગુર્જરભાષાયાં / આઙ્ગલભાષાયાં લિખત । (કેઽપિ ત્રયઃ) [6]
(નીચે આપેલા પ્રશ્નોના ઉત્તર ગુજરાતી ભાષામાં લખો.) (કોઈપણ ત્રણ)
Write the following answers in English. (Any Three)
પ્રશ્નક્રમાંક : 17, 18, 19, 20
(આ પ્રશ્નો ફક્ત પદ્યપાઠોમાંથી જ પૂછવા.)
- શ્લોકપૂર્તિ કુરુત । (કે અપિ દ્વે) [04]
(શ્લોક પૂર્તિ કરો.) (કોઈપણ બે)
(Complete the verses.) (Any Two).
પ્રશ્નક્રમાંક : 21, 22, 23
(પદ્યપાઠોના સ્વાધ્યાયમાં શ્લોકપૂર્તિ માટે આપવામાં આવેલા શ્લોકો જ શ્લોકપૂર્તિ માટે પૂછવા. અન્ય નહીં.)

વિભાગ-C (નાટ્યવિભાગ)

[16]

- અધોદત્તસ્ય નાટ્યખંડસ્ય ગુર્જરભાષાયામ્ / આઙ્ગલભાષાયામ્ અનુવાદં કુરુત । (કોઽપિ એકઃ) [4]
(નીચે આપેલા નાટ્યખંડનો ગુજરાતી ભાષામાં અનુવાદ કરો.) (કોઈપણ એક)
(Translate the following dialogues into English.) (Any Two)
પ્રશ્નક્રમાંક : 24, 25
(નાટ્યપાઠોમાંથી ત્રણ નાટ્યખંડો અનુવાદ માટે પૂછવા.)
- અધોદત્તં વાક્યં કઃ વદતિ ઇતિ લિખત । (કે અપિ દ્વે) [2]
(નીચે આપેલાં વાક્યો કોણ બોલે છે તે લખો.) (કોઈપણ બે)
(State Who says the Whom.) (Any Two)
પ્રશ્નક્રમાંક : 26, 27, 28
(જોડકાં સ્વરૂપે વિભાગ ‘અ’ માં વાક્ય અને વિભાગ ‘બ’ માં વક્તાનું નામ લખી વાક્ય-વક્તા જોડવા પૂછવું.)
- અધોદત્તાનાં પ્રશ્નાનામ્ ઉત્તરાણિ ગુર્જરભાષાયાં / આઙ્ગલભાષાયાં લિખત । (કે અપિ દ્વે) [4]
(નીચે આપેલા પ્રશ્નોના ઉત્તર ગુજરાતી ભાષામાં લખો.) (કોઈપણ બે)
(Answer the following questions in English.) (Any Two)
પ્રશ્નક્રમાંક : 29, 30, 31
(આ પ્રશ્નો ફક્ત નાટ્યપાઠોમાંથી જ પૂછવા.)

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

- અધોદત્તયો: વિષયયો: ઉપરિ સંક્ષેપેણ ટિપ્પણી લિખત । (કે અપિ દ્વે) [4]
(નીચે આપેલા વિષય ઉપર ટૂંકનોંધ લખો.) (કોઈપણ બે)
(Write short note for the following.) (Any Two)
પ્રશ્નક્રમાંક : 32, 33, 34
(આ ટિપ્પણી ફક્ત નાટ્યપાઠોના આધારે પૂછવી.)
- કોષ્ટગતાનિ પદાનિ પ્રયુજ્ય વાક્યે રચયત । (કે અપિ દ્વે) [2]
(કૌસમાં આપેલાં પદોનો ઉપયોગ કરીને વાક્યો બનાવો.) (કોઈપણ બે)
(Make sentence using words given in the brackets.) (Any Two)
પ્રશ્નક્રમાંક : 35, 36, 37
(આ વાક્યો નાટ્યખંડમાંથી જ પૂછવાં.)

વિભાગ-D વ્યાકરણ વિભાગ

[16]

- અધોદત્તાનાં પ્રશ્નાનાં સૂચનાનુસારમ્ ઉત્તરાણિ લિખત ।
(નીચે આપેલા પ્રશ્નોના સૂચના મુજબ ઉત્તરો લખો.)
(Answer the following questions according to instruction given.)
- 38. ‘ ’ શબ્દસ્ય સમાનાર્થકં શબ્દમ્ અધોદત્તેભ્યઃ વિકલ્પેભ્યઃ ચિત્વા લિખત । [1]
(ત્રણ વિકલ્પો આપવા.)
- 39. ‘ ’ શબ્દસ્ય વિરુદ્ધાર્થકં શબ્દમ્ અધોદત્તેભ્યઃ વિકલ્પેભ્યઃ ચિત્વા લિખત । [1]
(ત્રણ વિકલ્પો આપવા.)
- 40. અધોદત્તેભ્ય ક્રિયાપદેભ્યઃ વર્તમાનકાલસ્ય રૂપં ચિત્વા લિખત । [1]
(ત્રણ વિકલ્પો આપવા.)
- 41. અધોદત્તેભ્ય ક્રિયાપદેભ્યઃ સામાન્ય ભવિષ્યકાલસ્ય રૂપં ચિત્વા લિખત । [1]
(સામાન્ય ભવિષ્યકાળનાં કોઈપણ પુરુષ અને વચનનાં ક્રિયાપદો શોધવા માટે પૂછવાં.)
- 42. અધોદત્તેભ્ય ક્રિયાપદેભ્યઃ આજ્ઞાર્થ-અન્યપુરુષસ્ય એકવચનસ્ય/દ્વિચનસ્ય/બહુવચનસ્ય રૂપં ચિત્વા લિખત । [1]
(અન્ય પુરુષનાં જ ક્રિયાપદો પૂછવાં.)
- 43. અધોદત્તેભ્ય ક્રિયાપદેભ્યઃ વિધ્યર્થ અન્યપુરુષસ્ય એકવચનસ્ય/દ્વિચનસ્ય/બહુવચનસ્ય રૂપં ચિત્વા લિખત । [1]
(અન્ય પુરુષનાં જ ક્રિયાપદો પૂછવાં.)
- 44. અધોદત્તેભ્યઃ વાક્યેભ્યઃ ‘સ્મ’ પ્રયોગયુક્તં શુદ્ધં વાક્યં ચિત્વા લિખત । [1]
(અન્ય પુરુષનું જ ક્રિયાપદ પૂછવું. જવાબ માટે ત્રણ વિકલ્પો આપવા.)
- 45. અધોદત્તેભ્યઃ નામરૂપેભ્યઃવિભક્તેઃ વચનસ્ય રૂપં ચિત્વા લિખત । [1]
(અ કારાન્ત પુલ્લિંગ અને અ કારાન્ત નપુંસકલિંગના પ્રથમાથી સપ્તમી વિભક્તિ સુધીનાં નામપદોનો પરિચય આપવા માટે પૂછવાં.)
- 46. અધોદત્તેભ્યઃ નામરૂપેભ્યઃ વિભક્તેઃ વચનસ્ય રૂપં ચિત્વા લિખત । [1]
(આ કારાન્ત, ઇ કારાન્ત સ્ત્રીલિંગનાં પ્રથમાથી સપ્તમી વિભક્તિ સુધીનાં નામપદોનો પરિચય આપવા માટે પૂછવાં.)
- 47. ઉપપદવિભક્તેઃ પ્રયોગં કૃત્વા રિક્તસ્થાનં પૂરયત । [1]
(ઉપપદ વિભક્તિના પ્રયોગોવાળી ખાલી જગ્યા પૂછવી.)
- 48. પ્રકોષ્ટાત્ યુક્તં સંખ્યાપદં ચિત્વા રિક્તસ્થાનં પૂરયત । [1]
(સંખ્યા વિશેષણયુક્ત પદના ઉપયોગવાળી ખાલી જગ્યા પૂછવી.)

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

49. रेखाङ्कितपदस्य कृदन्तप्रकारं विकल्पेभ्यः चित्वा लिखत । [1]
(રેખાંકિત પદમાં રહેલા સંબંધક ભૂતકૃદંત, હેત્વર્થકૃદંત, કર્મણિ ભૂતકૃદંત, કર્તારિ ભૂતકૃદંત અને વિધ્યર્થ કૃદંતમાંથી કોઈ પણ કૃદંતનો પ્રકાર પૂછવો. જવાબ માટે ત્રણ વિકલ્પો આપવા.)
50. अधोदत्तस्य सन्धिविच्छेदं दत्तेभ्यः विकल्पेभ्यः चित्वा लिखत । [1]
(સંધિ છોડવા માટેનો એક પ્રશ્ન પૂછવો. જવાબ માટે ત્રણ વિકલ્પો આપવા.)
51. अधोदत्तस्य सन्धियुक्तं पदं दत्तेभ्यः विकल्पेभ्यः चित्वा लिखत । [1]
(સંધિ જોડવા માટેનો એક પ્રશ્ન પૂછવો. જવાબ માટે ત્રણ વિકલ્પો આપવા.)
- अधोदत्तयोः सामासिकपदयोः समासप्रकारौ दत्तेभ्यः विकल्पेभ्यः चित्वा लिखत । [2]
પ્રશ્ન ક્રમાંક : 52 અને 53
(બંને પ્રશ્નોમાં સામાસિક પદો જ મૂકવાં. તેમનો પ્રકાર ઓળખાવવાનો છે. જવાબ માટે ત્રણ વિકલ્પો આપવા.)

विभाग-E संयुक्त विभाग

[16]

54. अधोदत्तानि वाक्यानि कथानकक्रमानुसारेण स्थापयत । [4]
(નીચે આપેલાં વાક્યો કથાનકક્રમ અનુસાર ગોઠવો.)
(Arrange the sentence according to sequence of the story.)
(ઘટનાક્રમને ધ્યાનમાં રાખીને ગદ્યખંડોમાંથી A, B, C, અને D એવા ચાર વાક્યો મૂકવાં.)
55. अधोदत्तं गद्यखण्डं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृते लिखत । [4]
(નીચે આપેલો ગદ્યખંડ વાંચીને પ્રશ્નોના ઉત્તર સંસ્કૃતમાં લખો.)
(Read the following passage carefully and write answers in Sanskrit.)
(વિદ્યાર્થીઓની વયકક્ષાને ધ્યાનમાં રાખીને ધોરણ-10ના પાઠ્યપુસ્તક સિવાયનો સંસ્કૃત ગદ્યખંડ મૂકવો. ગદ્યખંડ નીચે સંસ્કૃતમાં ચાર પ્રશ્નો મૂકવા.)
- कर्ता-कृतीनां योग्य मेलनं कुरुत । (के अपि द्वे) [2]
(કર્તા સાથે યોગ્ય કૃતિ જોડો.) (કોઈપણ બે)
(Match the following with author and their books.) (Any Two)
પ્રશ્ન ક્રમાંક : 56, 57, 58
(ગદ્ય, પદ્ય અને નાટ્ય પાઠોના કર્તા અને કૃતિઓને યોગ્ય રીતે જોડવા માટેના પ્રશ્ન પૂછવા. 'અ' વિભાગમાં કર્તા અને 'બ' વિભાગમાં મૂળ કૃતિનું કે પાઠનું નામ લખવું.)
- रेखाङ्कितानि पदानि शुद्धानि कृत्वा गद्यखण्डं पुनः लिखत । (कानि अपि त्रीणि) [3]
(રેખાંકિત પદોને શુદ્ધ કરીને ગદ્યખંડ ફરીથી લખો.) (કોઈપણ ત્રણ)
(Correct the underlined words and rewrite the paragraph.) (Any three)
પ્રશ્ન ક્રમાંક : 59
(અનુનાસિક, અનુસ્વાર લેખનને ધ્યાનમાં રાખીને ગદ્યપાઠોમાંથી જ ગદ્યખંડ પૂછવો. રેખાંકિત શબ્દો ચાર પૂછવા.)
- अधोदत्तस्य श्लोकस्य गुर्जरभाषायाम् / आङ्ग्लभाषायाम् अनुवादं कृत्वा अर्थविस्तारं कुरुत । [3]
(कोऽपि एकः)
(નીચે આપેલા શ્લોકનો અનુવાદ કરીને અર્થવિસ્તાર કરો.) (કોઈપણ એક)
(Translate the following verses and expand the idea.) (Any One)
પ્રશ્ન ક્રમાંક : 60, 61
(પદ્યપાઠોના સ્વાધ્યાયમાં આપેલા શ્લોકો જ અર્થવિસ્તાર માટે પૂછવા. અન્ય નહીં.)

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

શૈક્ષણિક વર્ષ 2023-24

ધોરણ-10 : સંસ્કૃત

વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : 3 કલાક

નમૂનાનું પ્રશ્નપત્ર

કુલ ગુણ : 80

- સૂચનાઓ : (1) આ પ્રશ્નપત્રમાં પાંચ વિભાગો છે.
 (2) પ્રશ્નોના ક્રમ 1 થી 61 છે.
 (3) પ્રશ્નોની જમણી બાજુના અંક તેના ગુણ દર્શાવે છે.
 (4) નવો વિભાગ નવા પાના પર લખવો. પ્રશ્નોના જવાબ ક્રમમાં લખવા.
- Instruction : (1) There are five sections in this question paper.
 (2) There are 1 to 61 questions.
 (3) Marks are indicated at the right side of the question Paper.
 (4) Begin new section from the new page.

વિભાગ-A (ગદ્ય વિભાગ)

[16]

- અધોદત્તસ્ય ગદ્યખण्डस्य गुर्जरभाषायाम्/आङ्ग्लभाषायाम् अनुवादं कुरुत । (कोऽपि एकः) [4]
 (નીચે આપેલા ગદ્યખંડનો ગુજરાતી ભાષામાં અનુવાદ કરો.) (કોઈપણ એક)
 (Translate the following passage into English) (Any One)
 1. पुरा एकस्मिन् जलाशये अनागतविधाता, प्रत्युत्पन्नमतिः यद्भविष्यश्चेति त्रयो मत्स्याः वसन्ति स्म । अथ कदाचित् तं जलाशयं दृष्ट्वा धीवरैः उक्तम् - “अहो बहुमत्स्योऽयं ह्रदः । कदाचिद् अपि न अस्माभिः अन्वेषितः । तदद्य आहारवृत्तिः सज्जाता । श्वः अत्रागम्य मत्स्यकूर्मादयो व्यापादयितव्याः इति निश्चयः ।”
 2. ब्रह्मन्, न खलु साधुसेवितोऽयं पन्थाः येनासि प्रवृत्तः । निहन्त्येषः परस्तात् । इन्द्रियाश्वसमुत्थापितं हि रजः कलुषयति दृष्टिम् अनक्षजिताम् । कियद् दूरं वा चक्षुरीक्षते । विशुद्धया हि धिया पश्यन्ति कृतबुद्धयः सर्वान् अर्थान् असतः सतो वा ।
- અધોદત્તાનાં સંસ્કૃત-પ્રશ્નાનામ્ ઉત્તરાણિ વિકલ્પેભ્યઃ ચિત્વા સંસ્કૃતે લિખત । (કે અપિ દ્વે) [2]
 (નીચે આપેલા સંસ્કૃત પ્રશ્નોના ઉત્તર વિકલ્પમાંથી સંસ્કૃતમાં લખો.) (કોઈપણ બે)
 (Choose Answer the following Sanskrit questions in Sanskrit). (Any Two)
 3. सिद्धहैमस्य षट्सु अध्यायेषु कस्य व्याकरणम् अस्ति ?
 (A) संस्कृतस्य (B) प्राकृतस्य (C) पालीभाषायाः
 4. परस्परं भिन्नेषु पदार्थेषु कीदृशम् आन्तर्यं भवति ?
 (A) स्वाभाविकम् (B) सादृश्यम् (C) अस्वाभाविकम्
 5. श्रेष्ठिपुत्रस्य नाम किं आसीत् ?
 (A) शाण्डिल्यः (B) शक्तिकुमारः (C) अनागतविधाता
- અધોદત્તાનાં પ્રશ્નામ્ ઉત્તરાણિ ગુર્જરભાષાયામ્ / આઙ્ગલભાષાયાં લિખત । (કે અપિ દ્વે) [4]
 (નીચે આપેલા પ્રશ્નોના ઉત્તર ગુજરાતી ભાષામાં લખો.) (કોઈપણ બે)
 (Answer the following questions in English.) (Any Two)
 6. લેખકે મનુષ્યોને કાજખંડ જેવા શા માટે કહ્યા છે ?
 Why has author compared man with a piece of wood ?
 7. કન્યા શું વેચે છે અને એનાથી શું મેળવે છે ?
 Which things does the girl sell ? What does she get in return ?
 8. અજાણ્યા પુરુષને જોઈને અર્જુનને કેમ આશ્ચર્ય થયું ?
 On seeing the unfamiliar person, why was Arjuna astonished ?

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

- અધોદત્તસ્ય વિષયસ્ય ઉપરિ સંક્ષેપેણ ટિપ્પણી લિખત । (કોઽપિ એકઃ) [2]

(નીચે આપેલા વિષય ઉપર ટૂંકનોંધ લખો. (કોઈપણ એક)
(Write short note on the following.) (Any One)

9. શક્તિકુમારની પરીક્ષા યોજના
Shaktikumar's Planning for test

10. આવર્તપાત નામનું વિઘ્ન
Explain the obstacles (Falling in whirlpool)

11. અધોદત્તં ગદ્યખંડં પઠિત્વા પ્રશ્નાનામ્ ઉત્તરાણિ સંસ્કૃત ભાષાયાં લિખત । [4]

(નીચે આપેલો ગદ્યખંડ વાંચીને પ્રશ્નોના ઉત્તર સંસ્કૃતમાં લખો.)

(Read the paragraph carefully and write answer in Sanskrit.)

સંસારે વિવિધાઃ પદાર્થાઃ સન્તિ । તદ્યથા સ્વર્ણ-લૌહાદયો ધાતવઃ, વટ-ખદિરાદયઃ વૃક્ષાઃ ગો-ઘોટકાદયઃ પશવઃ ચ । એષુ પુનઃ પ્રત્યેકમપિ પદાર્થઃ ભિન્નાઃ ભિન્નાઃ ભવન્તિ । તદ્યથા - સ્વર્ણ લૌહાત્ ભિન્નં ભવતિ । અથ ચ પ્રત્યેકઃ સુવર્ણખંડઃ પરસ્પરમ્ આકારેણ પ્રકારેણ ચ ભિન્નઃ ભિન્નઃ ભવતિ ।

પ્રશ્નાઃ

- A. કુત્ર વિવિધાઃ પદાર્થાઃ સન્તિ ?
- B. સ્વર્ણ-લૌહાદયો કે સન્તિ ?
- C. લૌહાત્ કિં ભિન્નં ભવતિ ?
- D. પ્રત્યેકઃ સુવર્ણખંડઃ કીદૃશઃ ભવતિ ?

વિભાગ - B (પદ્ય વિભાગ)

[16]

- અધોદત્તસ્ય પદ્યખંડસ્ય ગુર્જરભાષાયામ્ / આઙ્ગલભાષાયામ્ અનુવાદં કુરુત । (કોઽપિ એકઃ) [4]

(નીચે આપેલા પદ્યખંડનો ગુજરાતી ભાષામાં અનુવાદ કરો.) (કોઈપણ એક)

Translate the following passage into English. (Any One)

12. શતં પદાનિ નિષ્ક્રમ્ય શૌચાર્થં ગચ્છ સત્વરમ્ ।
ફેનિલેન કરૌ કૃત્વા શુદ્ધૌ વ્યાયામમાચર ॥ ૧॥
તૈલં મર્દય કાચે ત્વં તતઃ સ્નાનં સમાચર ।
યથાવિધિ જલેનૈવ વસ્ત્રં સ્વીયં પ્રધાવય ॥ ૨॥
13. યત્ કૃત્વા ન ભવેદ્ ધર્મો ન કીર્તિઃ ન યશો ધ્રુવમ્ ।
શરીરસ્ય ચ ભવેત્ ખેદઃ કસ્તત્ કર્મ સમાચરેત્ ॥
નિવર્તય ગતિં નીચાં પરદારાભિમર્શનાત્ ।
ન તત્ સમાચરેત્ ધીરો યત્પરોઽસ્ય વિગર્હયેત્ ॥

- અધોદત્તાનાં સંસ્કૃત-પ્રશ્નાનામ્ ઉત્તરાણિ વિકલ્પેભ્યઃ ચિત્વા સંસ્કૃતે લિખત । (કે અપિ દ્વે) [2]

(નીચે આપેલા સંસ્કૃત પ્રશ્નોના ઉત્તર વિકલ્પમાંથી સંસ્કૃતમાં લખો. (કોઈપણ બે)

(Choose Answer the following Sanskrit questions in Sanskrit). (Any Two)

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

14. सर्वे कीदृशाः भवन्तु ?

(A) योगिनः (B) सुखिनः (C) मानिनः

15. कुत्र प्रविष्टस्य भक्तस्य भवानी एका एव गतिः वर्तते ?

(A) व्रते (B) विपत्तौ (C) संसारे

16. पुरुषः केन परीक्ष्यते ?

(A) शीलेन (B) धनेन (C) पदेन

● अधોદત્તાનાં પ્રશ્નાનામ્ ઉત્તરાણિ ગુર્જરભાષાયાં / આઈંગ્લભાષાયાં લિખત । (કેઝપિ ત્રયઃ)

[6]

(નીચે આપેલા પ્રશ્નોના ઉત્તર ગુજરાતી ભાષામાં લખો.) (કોઈપણ ત્રણ)

Write the following answers in English. (Any Three)

17. ગુરુ કેવા હોવા જોઈએ ?

What are the characteristics of a Guru ?

18. ઋષિ સૂર્ય પાસે શાની યાચના કરે છે ?

For what does Rishi request the Sun ?

19. ભક્ત શું શું જાણતો નથી ?

Which things does a devotee not know ?

20. 'ગીતામૃતમ્'માં કહેલા ભક્તના ચાર પ્રકાર જણાવો ?

Name four type of devotees according to 'ગીતામૃતમ્' ?

● શ્લોકપૂર્તિ કરુત । (કે અપિ દ્વે)

[04]

(શ્લોક પૂર્તિ કરો.) (કોઈપણ બે)

(Complete the verses.) (Any Two).

21. આપત્સુ રામઃ ભવાન્નનેયઃ ॥

22. વિવાદે વિષાદે ભવાનિ ॥

23. સર્વે ભવન્તુ ભવેત્ ॥

વિભાગ-C (નાટ્ય વિભાગ)

[16]

● અધોદત્તસ્ય નાટ્યચંદ્રસ્ય ગુર્જરભાષાયામ્ / આઈંગ્લભાષાયામ્ અનુવાદં કરુત । (કોઝપિ એકઃ)

[4]

(નીચે આપેલા નાટ્યચંદ્રનો ગુજરાતી ભાષામાં અનુવાદ કરો.) (કોઈપણ એક)

(Translate the following dialogues into English.) (Any one)

24. પરિવ્રાજકઃ - શાણ્ડિલ્ય । ન ભેતવ્યં, ન ભેતવ્યમ્ । મયૂરઃ ખલુ ઇષઃ ।

શાણ્ડિલ્યઃ - સત્યં મયૂરઃ ।

શાણ્ડિલ્યઃ - યદિ મયૂરઃ ઉદ્ઘાટયામિ અક્ષિણિ ।

પરિવ્રાજકઃ - છન્દતઃ ।

શાણ્ડિલ્યઃ - અવિધા ! દાસ્યાઃપુત્રો વ્યાઘ્રો મદ્ભયેન મયૂરરૂપં ગૃહીત્વા પલાયતે ।

25. સુનીતઃ - ન જાનામિ । પ્રથમં કથયતુ યત્ પ્રસ્તરાદયઃ કિં કુર્વન્તિ ?

પુનીતઃ - પ્રસ્તરાદયસ્તુ અચેતનાઃ સન્તિ, તે સ્વયં ક્રિયાં કર્તું સમર્થાઃ ન ભવન્તિ । અતઃ તે તથૈવ તિષ્ઠતિ ।

સુનીતઃ - સચેતનાઃ પશવઃ પક્ષિણશ્ચ કિં કુર્વન્તિ ?

પુનીતઃ - એતે ઘટનયા ઉત્થિતાત્ ધ્વનેઃ ભયમનુભવન્તિ । અતઃ ઘટનાસ્થલાત્ દૂરે ધાવન્તિ ।

(અધોદત્તં વાક્યં કઃ વદતિ ઇતિ લિખત । કૌ અપિ દ્વૌ)

[2]

(નીચે આપેલાં વાક્યો કોણ બોલે છે તે લખો.) (કોઈપણ બે)

(State Who says to Whom.) (Any Two)

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

અ

26. કાનિ કાનિ ત્રીવિધાનિ કાર્યાણિ ?
27. મર્ષયતુ ભવાન્ । મદ્વચનાવગન્તા ભવ ।
28. ભવાનેવ તાવત્ પ્રથમઃ ।

બ

- ધૃતરાષ્ટ્રઃ
- સુનીતઃ
- પુનીતઃ
- ચાણક્યઃ

- અધોદત્તાનાં પ્રશ્નાનામ્ ઉત્તરાણિ ગુર્જરભાષાયામ્ / આઙ્ગલભાષાયાં લિખત । (કે અપિ દ્વે) [4]

(નીચે આપેલા પ્રશ્નોના ઉત્તર ગુજરાતી ભાષામાં લખો.) (કોઈપણ બે)
(Answer the following questions in English.) (Any Two)

29. દુર્ઘટનાના સાક્ષી કોણ કોણ બને છે ?
Who happens to be the witness of an accident ?
30. ચાણક્યના મતાનુસાર નંદના અને ચંદ્રગુપ્તના રાજ્યમાં શો ફરક છે ?
According to Chanakya in what matter does chandragupta's kingdom differ from that of Nanda ?
31. વિદ્યાભ્યાસ શા માટે કરવો જોઈએ ?
Why should one study?

- અધોદત્તયોઃ વિષયયોઃ ઉપરિ સંક્ષેપેણ ટિપ્પણી લિખત । (કે અપિ દ્વે) [4]

(નીચે આપેલા વિષય ઉપર ટૂંકનોંધ લખો.) (કોઈપણ બે)
(Write short note for the following.) (Any Two)

32. સાક્ષિભૂત મનુષ્યનું પ્રથમ કર્તવ્ય
First duty of the witness person
33. ઘટોત્કચનું પાત્રાલેખન
Characteristics of Ghatotkacha
34. શાંડિલ્યએ કરેલું ઉદ્યાનનું વર્ણન
Write the description of the garden according to Shandilya.

- કોષ્ટગતાનિ પદાનિ પ્રયુજ્ય વાક્યે રચયત । (કે અપિ દ્વે) [2]

(કૌસમાં આપેલાં પદોનો ઉપયોગ કરીને વાક્યો બનાવો.) (કોઈપણ બે)
(Make sentence using words given in the brackets.) (Any Two)

35. ઘટોત્કચ ધૃતરાષ્ટ્રને પ્રણામ કરે છે.
Ghatokacha bow down to Dhritrashtra.
(ઘટોત્કચ ધૃતરાષ્ટ્ર પ્ર + નમ્)
36. પથ્થરો અચેતન હોય છે.
Stones are inanimate.
(પ્રસ્તર અચેતન ભૂ - ભવ્)
37. રાજપુરુષો બીજા દેશમાં જાય છે.
Statemen go abroad.
(રાજપુરુષઃ દેશાન્તર, વ્રજ્)

વિભાગ - D (વ્યાકરણ વિભાગ)

[16]

- અધોદત્તાનાં પ્રશ્નાનાં સૂચનાનુસારમ્ ઉત્તરાણિ લિખત ।

(નીચે આપેલા પ્રશ્નોના સૂચના મુજબ ઉત્તરો લખો.)
(Answer the following questions according to instruction given.)

38. 'આશા' શબ્દસ્ય સમાનાર્થકં શબ્દમ્ અધોદત્તેભ્યઃ વિકલ્પેભ્યઃ ચિત્વા લિખત । [1]
નિશા, દિશા, આકાંક્ષા
39. 'કૃશઃ' શબ્દસ્ય વિરુદ્ધાર્થકં શબ્દમ્ અધોદત્તેભ્યઃ વિકલ્પેભ્યઃ ચિત્વા લિખત । [1]
પીનઃ, અજઃ, શાશ્વતઃ

- (5)

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

વિભાગ-૯ (સંયુક્ત વિભાગ)

[16]

54. અધોદત્તાનિ વાક્યાનિ કથાનકક્રમાનુસારેણ સ્થાપયત ।

[4]

(નીચે આપેલાં વાક્યો કથાનકક્રમ અનુસાર ગોઠવો.)

(Arrange the sentence according to sequence of the story.)

(A) યદયં વિત્તદાસઃ ધનિકોઽપિ લુબ્ધો વર્તતે ।

(B) અતઃ કેનાપિ ઉપાયેન મયા અસૌ વચ્ચનીયઃ ।

(C) એકદા કૂટનાથેન ચિન્તિતમ્ ।

(D) તસ્ય કૂટનાથાભિધઃ વૈશ્યઃ પ્રાતિવેશિકઃ આસીત્ ।

55. અધોદત્તં ગદ્યખંડં પઠિત્વા પ્રશ્નાનામ્ ઉત્તરાણિ સંસ્કૃતે લિખત ।

[4]

(નીચે આપેલો ગદ્યખંડ વાંચીને પ્રશ્નોના ઉત્તર સંસ્કૃતમાં લખો.)

(Read the following passage carefully and write answers in Sanskrit.)

છાત્રાણાં પ્રધાનં કર્તવ્યમ્ અસ્તિ યત્ તે સ્વગુરુણામ્ આજ્ઞાં પાલયન્તુ । સ્વગુરુણામ્ આજ્ઞાયાઃ પાલનં છાત્રાણાં પવિત્રં કર્તવ્યમ્ અસ્તિ ।

ગુરુણામ્ આજ્ઞાયાઃ પાલનેન એવ છાત્રઃ સંસારે ઉન્નતિં કર્તુ સમર્થઃ ભવતિ । ગુરુણામ્ આશીર્વાદેન એવ છાત્રઃ સર્વાઃ વિદ્યાઃ સરલતયા

શિક્ષતે । છાત્રાણાં કર્તવ્યમ્ અસ્તિ યત્ તે ગુરુણાં સેવાં કુર્વન્તુ, સાવધાનતયા વિદ્યાં પઠન્તુ, વિદ્યાયાઃ અધ્યયને ચિત્તં દદતુ, સત્કર્મસુ

પ્રવૃત્તાઃ ભવન્તુ બ્રહ્મચર્યં પાલયન્તુ માતૃણાં પિતૃણાં ચ સેવાં કુર્વન્તુ સ્વજ્યેષ્ઠાનામ્ આજ્ઞાં પાલયન્તુ ।

પ્રશ્નાઃ

(A) છાત્રાણાં પ્રધાનં કર્તવ્યમ્ કિમ્ અસ્તિ ?

(B) છાત્રઃ સંસારે ઉન્નતિં કર્તુ કદા સમર્થઃ ભવતિ ?

(C) છાત્રાઃ કસ્મિન્ કાર્યેષુ પ્રવૃત્તાઃ ભવન્તુ ?

(D) છાત્રાઃ કેષામ્ આજ્ઞાં પાલયન્તુ ?

● કર્તા-કૃતીનાં યોગ્ય મેલનં કુરુત । (કે અપિ દ્વે)

[2]

(કર્તા સાથે યોગ્ય કૃતિ જોડો.) (કોઈપણ બે)

અ

બ

56. વિષ્ણુશર્મા

- રામાયણમ્

57. વાલ્મિકી

- પદ્યતન્ત્રમ્

58. હેમચન્દ્રાચાર્યઃ

- મહાભારતમ્

- કાવ્યાનુશાસનમ્

● રેખાઙ્કિતાનિ પદાનિ શુદ્ધાનિ કૃત્વા ગદ્યખંડં પુનઃ લિખત । (કાનિ અપિ ત્રીણિ)

[3]

(રેખાંકિત પદોને શુદ્ધ કરીને ગદ્યખંડ ફરીથી લખો.) (કોઈપણ ત્રણ)

(Correct the underlined words and rewrite the paragraph.) (Any three)

59. એકદા સિદ્ધરાજઃ વિચારપથં આરુઢઃ । સઃ અચિન્તયત્, 'માલવવિજયેન અહં ધનસ્ય સ્વામિત્વમ્ પ્રાપ્તવાન્ ।'

તસ્ય ગ્રંથાગારઃ અપિ મયા પ્રાપ્તઃ પરંતુ ભોજવ્યાકરણેન ભોજસ્ય યાદૃશી કીર્તિર્વર્તતે તાદૃશી કીર્તિર્મયા ન પ્રાપ્તા ।

(નીચે આપેલા શ્લોકનો અનુવાદ કરીને અર્થવિસ્તાર કરો.) (કોઈપણ એક)

[3]

● અધોદત્તસ્ય શ્લોકસ્ય ગુર્જરભાષાયામ્/આઙ્ગલભાષાયામ્ અનુવાદં કૃત્વા અર્થવિસ્તારં કુરુત । (કોઽપિ એકઃ)

(Translate the following verses and expand the idea.) (Any One)

60. વજ્રાદપિ કઠોરાણિ મૃદૂનિ કુસુમાદપિ ।

લોકોત્તરાણાં ચેતાંસિ કો નુ વિજ્ઞાતુમર્હતિ ॥

61. કર્મણ્યેવાધિકારસ્તે મા ફલેષુ કદાચન ।

મા કર્મફલહેતુર્ભૂઃ મા તે સજ્જોઽસ્ત્વકર્મણિ ॥